

Exnr. 5 van 10 exn

Ministerie van Defensie
Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Telefoon 070-3187545

Telefax 070-3187951

Uw brief

Uw kenmerk

Ons nummer
DIS98003769

Datum
15 JULI 1998

Onderwerp
Inlichtingenrapportage KOSOVO

009301545
23-3-2000

Aan:
Voorzitter en leden CVIN

Conform uw verzoek doe ik u hierbij in bijlage toekomen een geactualiseerde rapportage KOSOVO toekomen.

Na onderling overleg tussen BVD en MID werd overeengekomen om uit praktische overwegingen de betrokken MID-analist met het penvoerderschap te belasten.

Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst

H.J. Vandeweijer
Commodore

Bijlagen

-1-(een)

Bezoekadres

Kalvermarkt 32, Den Haag

Doorkiesnummer

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Kosovo

Inleiding

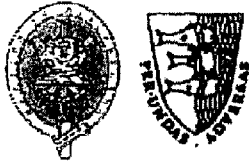
Dit document is opgesteld door een gezamenlijke inspanning van de Ministeries van Defensie (MID) en Binnenlandse Zaken (BVD). Anders dan gebruikelijk is Buitenlandse Zaken (DVB, DEU) wel betrokken geweest bij de opstelling, maar dit betekent niet dat BZ zich vereenzelvigd met alle gevolgtrekkingen. Dit document heeft tot doel het één en ander toe te lichten omtrent de doelstellingen en politieke speelruimte van de Serviërs en Albanen. Het beschrijft verder de (politieke) implicaties van het optreden van het Kosovo Bevrijdingsleger (UCK) en lijnt de 'spill-over' effecten op. Na een behandeling van diverse scenario's en lange termijn effecten sluit het document af met een conclusie. Overzichten met de meest recente gebeurtenissen en militaire krachtsverhoudingen zijn bijgevoegd als bijlagen.

Management samenvatting

Terwijl het politiek gezien voor Milosevic op korte termijn noodzakelijk is geweld te gebruiken in Kosovo is het op de lange termijn onmogelijk voor de Servische autoriteiten om de Albanen in Kosovo op hardhandige manier onder controle te blijven houden. De huidige geweldsspiraal in Kosovo staat echter tot nu toe een fundamentele dialoog in de weg. Ondanks aanwijzingen voor een Servische bereidheid tot een vorm van autonomie, is een formeel Servisch aanbod uitgebleven. Men verschuilt zich hierbij achter het 'Albanese terrorisme.' Aan Albanese zijde heerst politieke verdeeldheid en is men nog altijd niet bereid om de eis tot onafhankelijkheid bij te stellen. Hierbij verwijst men naar het 'Servische staatsgeweld.' Het UCK is daarnaast als politieke factor op het toneel verschenen. De verzetsorganisatie weigert zich vooralsnog te onderwerpen aan het gezag van 'schaduwpresident' Rugova en verklaart te blijven vechten totdat het einddoel van totale onafhankelijkheid is bereikt.

Een voortdurende van het geweld in de regio heeft negatieve "spill-over" effecten op de landen in de regio, waarbij met name Macedonië (FYROM) en Albanië getroffen worden. Ook loopt bij een eventueel internationaal ingrijpen in Kosovo het vredesproces in Bosnië-Herzegovina gevaar.

Gezien de problemen om de geweldsspiraal te doorbreken en het gebrek aan politieke controle over het UCK moet rekening worden gehouden met een verdere escalatie van het Kosovo-conflict en de mogelijkheid dat de internationale gemeenschap op termijn Kosovo wordt 'binnengezogen'.

Algemeen

Het conflict rond Kosovo is begin 1998 in een stroomversnelling gekomen. Nadat in 1997 het Albanese gewapende verzet tegen de Servische onderdrukking toenam, versterkten de Servische autoriteiten eind 1997 hun politie-eenheden in de regio en troffen voorbereidingen voor grotere politioenele acties. Eind februari/begin maart werden in centraal Kosovo door de Servische speciale politie-eenheden acties uitgevoerd om verloren gebied weer onder controle te krijgen. Deze inzet heeft inmiddels een spiraal van geweld veroorzaakt. Publicitair uitgebuit door de Kosovo Albanen is hierdoor de roep om internationale interventie toegenomen. Mede door het wederzijdse geweld is er nog altijd geen fundamentele dialoog op gang gekomen en ontbreekt het vooruitzicht op een permanente (vredes-) regeling tussen de Serviërs en Albanen.

Servische doelstellingen en politieke speelruimte

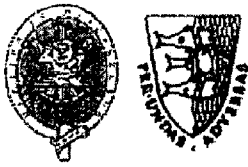

Slobodan Milosevic

De Servische autoriteiten streven naar behoud van Kosovo voor de Servische staat om historische, emotionele, nationalistische en economische redenen. Ze stellen dat de Kosovo-kwestie een interne Servische aangelegenheid is en wijzen iedere vorm van internationale betrokkenheid van de hand. De Joegoslavische president Milosevic staat intern onder grote druk. Met name zijn weigering economische hervormingen door te voeren en het uitblijven van westerse financiële investeringen hebben zijn land verder in de economische afgrond geduwd. Bij de verkiezingen in september 1997 kon slechts ter nauwemoed worden voorkomen dat de extreem nationalistische partijleider Seselj president van Servië werd. In Montenegro is inmiddels een politieke tegenstander, Djukanovic, aan de macht gekomen, die streeft naar een gelijkberechtiging van Montenegro binnen de FRJ. Ook in de Republika Srpska heeft Milosevic onder internationale druk moeten instemmen met de hervormingsgezinde Dodik-regering, waardoor zijn invloed op de gebeurtenissen in Bosnië is verminderd. Om zijn positie te versterken is het daarom niet ondenkbeeldig dat hij wederom naar een beproefd wapen heeft gegrepen, namelijk het Servisch nationalisme. De voortdurende aanslagen van het UCK waren een goede aanleiding om de politieacties te lanceren om vervolgens (in een sterkere positie) de bereidheid te tonen aan de onderhandelingstafel plaats te nemen. Milosevic verklaart bereid te zijn tot een dialoog mits de Albanen hun eisen bijstellen en het UCK-geweld afzweren. De ontwikkelingen in Kosovo hebben inmiddels geleid tot een voorlopige versterking van de positie van Milosevic. De hopeloos verdeelde Servische oppositie spreekt vrijwel zonder uitzondering steun uit voor de Servische politieacties. Slechts de GSS van Vesna Pesic en de SPO van Vuk Draskovic laten enkele tegengeluiden horen, maar ook zij leggen de schuld van het geweld bij de Albanen. Overigens bestaan binnen de regeringscoalitie (SPS-JUL-SRS) wel de nodige spanningen. Een groot aantal leden van de socialistische SPS is ontevreden over het feit dat Milosevic een coalitie heeft gevormd met de radicale partij van Seselj (SRS). Over het algemeen wordt de samenwerking met de SRS echter als een tussenoplossing gezien.

De Vojvodina Hongaren volgen de ontwikkelingen in Kosovo met argusogen. Zij benadrukten dat de Hongaren in Vojvodina slechts streven naar autonomie en niet naar onafhankelijkheid zoals de Kosovo-Albanen. De Moslims in de Sandzak-regio voelen zich eveneens betrokken bij de gang van zaken. Indien aan de Kosovo-Albanen een bepaalde mate van autonomie zou worden toegekend, moet rekening worden gehouden met een intensivering van de eisen van de Sandzak Moslims voor een gelijksoortige autonomie en herstel van de grondwettelijke status van de Moslims binnen de FRJ. Beide minderheidsgroeperingen ijveren voor terugtrekking van hun dienstplichtigen en politie-agenten uit de Kosovo-regio.

De lokale Serviërs in Kosovo hebben zich in toenemende mate georganiseerd en bewapend. Zij stellen zich steeds kritischer op tegenover Belgrado en dreigen met een zelfstandige actie (en

burgeroorlog) indien Kosovo zou worden opgegeven. In deze vindt op dit moment dan ook een toenadering plaats tussen de lokale Serviërs en de SRS van Seselj.

De Serviërs kampen echter ook met tegenslagen. De berichten omtrent desertie en met name dienstweigering onder de politie en het leger nemen hand over hand toe. De Servische bereidheid om te 'strijden voor Kosovo' lijkt, ondanks tegenovergestelde politieke uitspraken, tanende. Bovendien bestaat er grote onvrede binnen het leger. Het leger voelt zich achtergesteld bij de politie-eenheden, die beter betaald worden en het beste materieel ontvangen. Het leger is bovendien een federale instelling en derhalve gevoelig voor de spanningen tussen Servië enerzijds en Montenegro, Sandzak en Vojvodina anderzijds. Belgrado kampt ook met financiële problemen. Er is grote behoefte aan financiële injecties, iets waar door de internationale sancties en de slechte interne economische toestand geen zicht op is. Op middellange termijn zal dit de huidige Servische krachtsinspanningen in Kosovo bemoeilijken.

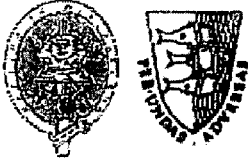
In Belgrado lijkt echter wel de bereidheid toe te nemen (met name binnen de socialistische regeringpartij SPS) tot herstel van (bepaalde aspecten van) de autonome status voor de regio. Ook wordt in steeds grotere mate nagedacht over een mogelijke 'verdeling van Kosovo.' Met name de veranderende demografische verhoudingen in Kosovo (en Servië) dwingen het regime op de lange termijn tot een vredesregeling met de Albanese. Dit leidt tot de paradoxale constatering dat voor overleving van het Milosevic-regime op *korte termijn* een gewelddadige onderdrukking van Kosovo noodzakelijk is terwijl hiervoor op *lange termijn* een vergelijk met de Albanese noodzakelijk is. Het is echter op dit moment moeilijk voor Milosevic om in de openbaarheid vergaande voorstellen te lanceren, aangezien dit politiek uitgebuit zal worden door de radicale regeringspartij SRS en de oppositie en zal leiden tot een destabilisatie van zijn regime.

De Kosovo-Albanese doelstellingen en politieke speelruimte

Één van de factoren die bijgedragen heeft aan de escalatie van de Kosovo-crisis, is het feit dat de Albanese teleurgesteld zijn dat de Dayton-vredesregeling niet voorziet in een gelijktijdige oplossing van de Kosovo-crisis. Deze regering heeft ongetwijfeld bijgedragen aan het besluit van enkele Albanese (voornamelijk in de diaspora) om de zaken in eigen hand te nemen en over te gaan tot geweld. Deze beslissing werd nog versterkt toen duidelijk werd dat geweld in feite beloofd werd door de internationale sanctionering van de Kroatische militaire acties jegens de Servische Krajina-republiek en de erkenning van de (met Servisch geweld tot stand gebrachte) 'Republika Srpska' in Bosnië. De Albanese politieke leiding is formeel nog altijd in handen van 'schaduw-president' Rugova. Hij streeft nog altijd naar onafhankelijkheid voor Kosovo, zonder zich te willen aansluiten bij Albanië. Door gebrek aan concrete resultaten van zijn geweldloze politiek staat hij echter onder druk, zowel binnen zijn eigen partij als daarbuiten. Ook richt de kritiek zich op de manier waarop de onafhankelijkheid bewerkstelligd moet worden. Steeds meer (jonge) Albanese zijn bereid om over te gaan tot een meer gewelddadige politiek. Het derde punt van kritiek betrof de vraag hoever de Kosovo Albanese met hun eisen moesten gaan. Veel van Rugova's politieke tegenstanders waren bereid om met minder genoegen te nemen. Rugova's halsstarrig vasthouden aan onafhankelijkheid zou de dialoog met de Serviërs in de weg staan, zodat er van vermindering van de spanningen geen sprake kon zijn. Pogingen van Rugova om consensus te vinden onder de Albanese (door onder meer de oprichting van een speciaal adviseursteam G-15) liepen tot nu toe spaak. Begin juli werd op initiatief van Rugova een vergadering tussen de voornaamste Albanese politieke partijen belegd om tot een gezamenlijke strategie voor Kosovo te komen en te bepalen op welke wijze het UCK politiek vertegenwoordigd zou gaan worden. De oppositie weigerde echter in te stemmen met het plan van Rugova om de schaduwregering te laten optreden namens het UCK en wil hiertoe een uit alle partijen bestaande speciale commissie vormen. Het UCK weigert echter zich te

Ibrahim Rugova

onderwerpen aan het gezag van Rugova en dreigt op eigen houtje het geweld voort te zetten totdat het einddoel, totale onafhankelijkheid, is bereikt.

UCK en de Kosovo diaspora

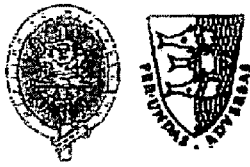

Het *Ushtria Clirimtare e Kosova* (UCK) is afkomstig uit de Albanese diaspora en is daar nog steeds van afhankelijk. De harde kern wordt voor een niet onaanzienlijk deel gevormd door personen die zijn teruggekeerd uit het buitenland. Het UCK heeft zijn oorsprong in de LPK (*Levizja Popullare e Kosoves*, de Kosovaarse Volksbeweging). De leiding houdt zich in hoofdzaak op in Zwitserland en Albanië. In Duitsland en België - landen met grote Kosovaarse gemeenschappen - bestaan actieve afdelingen. De LPK heeft een celstructuur en bedient zich van clandestiene methodes. Sommige leiders van de LPK hebben een achtergrond in de Sigurimi, de vroegere geheime

dienst van Albanië. Een andere radicale groepering die actief is in de diaspora is de *Levizja Kombetare per Clirimine e Kosoves* (LKCK). Dit is een afscheiding van de LPK, die eveneens het gebruik van geweld toejuicht. De LKCK wilde aanvankelijk een grondig voorbereide massale opstand, maar heeft zich inmiddels achter het UCK geschaard. Zowel LPK als LKCK hangen een ideologie aan die een mengeling is van Groot-Albanees nationalisme en marxisme. Indien het UCK eveneens deze beginselen hanteert, zal het geen genoegen nemen met een vorm van autonomie voor Kosovo. Uitspraken van UCK-leiders omtrent de Groot-Albanese gedachte, worden echter door de woordvoerder ontkend. Indien de internationale gemeenschap tot een vergelijk wil komen met het UCK kunnen gebrek aan cohesie en ideologie van dat bevrijdingsleger een obstakel vormen.

In Nederland waren LPK en LKCK tot enige maanden geleden niet actief. Inmiddels heeft de LPK een Nederlandse afdeling, waarvan enige tientallen personen deel uitmaken. De aansturing gebeurt voor een belangrijk deel vanuit Duitsland. De LPK tracht in Nederland fondsen en vrijwilligers voor de strijd in Kosovo te werven. In het blad van de LPK dat in Zwitserland wordt gedrukt en in geheel Europa wordt verspreid wordt ook het nummer van een Nederlandse bankrekening vermeld. Officieel gebeurt dat ten behoeve van humanitaire activiteiten, maar binnen de Kosovaarse gemeenschap wordt er geen geheim van gemaakt dat het geld bedoeld is ter financiering van het UCK. De geldinzamelingen onder de Kosovaren zijn niet nieuw, want al jaren wordt geld opgehaald ten behoeve van de instellingen van de schaduwregering. Iedere Kosovaar in het buitenland wordt geacht drie procent van zijn inkomen te schenken. In de praktijk werd het streefbedrag nooit gehaald, maar de laatste maanden lopen wereldwijd de bedragen in de tientallen miljoenen guldens. Nog steeds gaat het meeste geld niet naar de LPK, maar naar andere groeperingen. Het belangrijkste fonds is dat van 'schaduw minister-president' Bujar Bukoshi, die woonachtig is in Duitsland. Bukoshi beweert inmiddels een aanzienlijk deel van het geld te besteden aan de gewapende strijd. Het UCK heeft echter openlijk geklaagd dat Bukoshi het meeste geld niet afdraagt.

Sinds het uitbreken van het conflict in Kosovo worden in de diaspora oproepen gedaan om terug te keren en mee te vechten. Vanuit Duitsland zouden circa 200-300 personen daar gehoor aan hebben gegeven, en vanuit België enige tientallen. Ook vanuit Nederland hebben enkele Kosovaren zich aangesloten bij het UCK. Voor een in Rotterdam woonachtige man had dit tot gevolg dat hij sneuvelde op de dag van aankomst. Inmiddels speuren personen uit Duitsland die beweren verbonden te zijn aan het 'Kosovaarse ministerie van Defensie' naar Kosovaren met een officiersopleiding. Ook in Nederland benaderen zij dergelijke mensen, maar vooralsnog zonder veel succes. Voor zover bekend is bij deze en andere activiteiten ten behoeve van het UCK nog geen dwang uitgeoefend. Op 8 mei

1998 heeft de Europese ministerraad in een verklaring gesteld dat de Europese unie de stroom geld en wapens naar het UCK zal tegengaan. In Duitsland en in de Verenigde Staten is het niet mogelijk om strafrechterlijk op te treden tegen de geldinzamelingen. Momenteel onderzoekt het Parket-Generaal namens het Openbaar Ministerie de juridische mogelijkheden in Nederland.

In de loop van 1997 nam het aantal aanslagen tegen Servische doelen in Kosovo sterk toe, hetgeen gecontinueerd werd in 1998. De aanhang groeide en de militaire coördinatie nam toe. Het UCK tracht haar activiteiten uit te breiden naar andere delen van Kosovo, waarbij de gebieden noordoost van Vucitrn en rond Urosevac genoemd worden. Ook in de directe omgeving van Pec nemen de activiteiten toe. Van groter belang is echter dat steeds meer internationale diplomaten overtuigd raken van de noodzaak tot het onder controle brengen van het UCK. Niet zonder reden hebben Amerikaanse onderhandelaars gesprekken gevoerd met UCK-leden. In ruil voor stopzetten van het geweld lijken de Amerikanen bereid om het UCK deel te laten nemen aan de gesprekken. Toch kan niet worden ontkend dat het UCK een factor van betekenis is geworden. Een vredesregeling zonder betrokkenheid van het UCK is zo goed als onmogelijk, waardoor de kwestie van politieke controle over het UCK van cruciaal belang is geworden. Het UCK heeft inmiddels bekend gemaakt de LPK als haar politieke vertegenwoordiging te zien. Vertegenwoordiging door de 'schaduwregering' wordt vooralsnog afgewezen.

Belangrijkste potentiële spill-over effecten

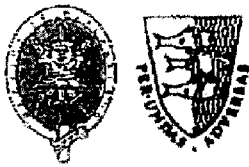
Montenegro

Binnen Montenegro bevinden zich aanzienlijke Moslim en Albanese minderheden. Hun politieke steun bood president Djukanovic vorig jaar de mogelijkheid om zich te ontdoen van zijn politieke tegenstander Bulatovic en tot president van de deelrepubliek op te klimmen. Er zijn zelfs Albanese ministers opgenomen in de nieuwe regering. Djukanovic is voor de overleving van zijn regime gedwongen om het Servisch politiegeweld te veroordelen. Daarnaast kan zijn politieke tegenstander (federaal minister-president Bulatovic) de kwestie aangrijpen om het Djukanovic-bewind te destabiliseren. Servisch nationalisme is immers nog altijd prominent aanwezig onder de Montenegrijnen, met name in de noordelijke regio's. Montenegro heeft daarnaast reeds te maken gehad met een vluchtelingenstroom vanuit Kosovo naar haar grondgebied (waaronder zich overigens ook Serviërs en Montenegrijnen bevonden). Overigens moet worden opgemerkt dat ook Djukanovic tegen een zelfstandig Kosovo binnen de FRJ is (bijvoorbeeld als derde deelrepubliek). Dit zou de importantie van Montenegro immers doen dalen. Montenegro is erin geslaagd om officiële sanctiëring van de inzet van het federale leger tegen te houden (met steun van chef staf Momcilo Perisic), maar de kwestie heeft geleid tot vergroting van de spanning tussen Montenegro en het Milosevic-regime. Samenvattend kan worden gesteld dat een voortdurende van het geweld in Kosovo de fragiele politieke verhoudingen tussen Servië en Montenegro in de FRJ kan verstoren.

Macedonië (FYROM)

Voor Macedonië (FYROM) bestaan er directe en politiek-sociale spill-over effecten. De directe spill-over effecten betreffen de mogelijke vluchtelingenstromen en spanningen met Servië (FRJ). Eventuele veelal arme vluchtelingen zouden het land met name in economisch (en politiek) opzicht destabiliseren. Macedonië is niet in staat deze financiële last op te brengen en zou in dit opzicht financiële steun nodig hebben van de internationale gemeenschap. Een voortdurende van het geweld in Kosovo leidt ook tot spanningen met Servië. Reeds enkele malen is er sprake geweest van grensincidenten. Het gevaar is niet denkbeeldig dat de Serviërs hierbij zouden kunnen proberen het UCK in Macedonië te compromitteren (aanslagen) en hierbij wijzen op de 'regionale gevaren van het Albanese nationalisme'. Aangezien UNPREDEP nog altijd is belast met grenscontroles, is gevaar voor internationalisering aanwezig. De

Servische minderheid in noord-Macedonië heeft inmiddels in Belgrado aangeklopt voor meer aandacht voor hun positie.

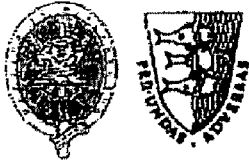
De politiek-sociale spill-over effecten komen uit de hoek van de grote Albanese minderheid (22%) in Macedonië. Slechts met grote moeite is de Macedonische regering erin geslaagd om evenwicht te bewaren tussen de diverse nationale sentimenten. De Albanese extremisten in Macedonië ijveren reeds voor autonomie. Indien een dergelijke eis overgenomen zou worden door de gematigde Albanese (die immers deelnemen aan de regering) zou de fragiele bestaande samenwerking tussen de nationaliteiten in de regering ten dode zijn opgeschreven. Er is daarnaast al langer sprake van samenwerking tussen de Albanese in Macedonië en Kosovo. Ook in Macedonië is het wapenbezit na de crisis in Albanië toegenomen, maar tot dusver beperken de incidenten zich tot onderwijsprotesten (universiteit Tetovo) en enkele bomaanslagen in Skopje en Tetovo. Het UCK is echter voorlopig nog niet gebaat bij een opvoering van het geweld in Macedonië, omdat hierdoor de internationale gemeenschap zich tegen de organisatie zou keren. Als laatste dient nog de toenemende invloed van de Macedonische nationalistes vermeld te worden. Hun invloed heeft zich reeds gemanifesteerd in Macedonisch verzet tegen economische sancties tegen de FRJ (hun grootste handelspartner) en verbod tot gebruik van Macedonische grondgebied voor NAVO-acties tegen de FRJ. Samenvattend kan worden gesteld dat een voortdurend Kosovo-conflict de situatie in Macedonië zal destabiliseren. Het land kan zonder internationale hulp ten prooi vallen aan extremistische nationale sentimenten.

Albanië

Albanië is reeds getroffen door het voortdurende conflict rond Kosovo. Het land komt als eerste in aanmerking als toevluchtsoord voor vluchtelingen, maar heeft nauwelijks capaciteit voor opvang. Het gezag van de autoriteiten in het noorden is daarnaast geenszins gegarandeerd. Mogelijk bevinden zich hier enkele UCK-opleidingskampen. Deze zouden een doelwit kunnen vormen voor eventuele Servische 'hot pursuit-acties'. Het land kent daarnaast een kleine Montenegrijnse en Servische minderheid, die doelwit kan worden van Albanese wraakacties. De voormalige president Berisha kan daarnaast van het momentum gebruik maken om het idee van een Groot Albanese staat weer te lanceren. Zijn steun zal echter niet bedoeld zijn om de Kosovo Albanese te helpen, maar meer om zelf weer aan de macht te komen. Het huidige socialistische bewind in Tirana heeft formeel afstand genomen van de groot Albanese gedachte en dit zal door de Berisha-aanhangers gebruikt kunnen worden om het regime te destabiliseren en nieuwe verkiezingen af te dwingen. Ondanks eerdere gematigde woorden is een bepaalde radicalisering van enkele Albanese politici waarneembaar, waarbij sommigen zelfs op een oorlog met Belgrado zinspelen.

Bosnië-Herzegovina

Het labiele evenwicht tussen oorlog en vrede in Bosnië zou ernstig worden verstoord door eventueel internationaal ingrijpen in Kosovo. De Bosnische Serviërs zouden vermoedelijk op initiatief van Milosevic de spanning in Bosnië opvoeren, eventueel het Dayton-vredesverdrag opzeggen en openlijk streven naar een onafhankelijk RS, danwel aansluiting bij Servië. Dit alles bedoeld om de internationale gemeenschap onder druk te zetten. Gebruik van geweld moet hierbij niet worden uitgesloten (UCK hanteerde dit middel immers ook) en internationale vertegenwoordigers zouden het doelwit kunnen worden van aanslagen, zeker als de NAVO militair zou ingrijpen in Kosovo. Zowel de Pale-fractie als de 'gematigde' Dodik-regering laten blijken zich achter het Servische politie-optreden op te stellen. Ook president Plavsic liet zich in soortgelijke bewoordingen uit. De vermeende militaire training van UCK-leden door de Moslims zou de Bosnische Serviërs een aanleiding geven om acties te plegen jegens teruggekeerde Moslimvluchtelingen en infiltraties te plegen op het grondgebied van de MKF. Dit alles zou (kleine) vluchtelingenstromen op gang brengen en een einde betekenen voor het terugkeerproces van UNHCR. Bovendien zou de zaak verergerd kunnen worden door Moslimvluchtelingen uit de Sandzak-regio. Ook de Bosnische Kroaten kunnen hun pogingen om een eigen staat of entiteit te bewerkstelligen intensiveren. Aangezien men in Kosovo gezien heeft dat geweld van een verzetsbeweging loont, kunnen ze eveneens overgaan tot provocatieve acties jegens de Moslims.

Kroatië

Indien de internationale gemeenschap aandringt op een bepaalde mate van autonomie voor de Kosovo Albanese, zal dit door de Serviërs in Oost-Slavonië waarschijnlijk gebruikt worden om eveneens autonomie af te dwingen. De kans op incidenten in Oost-Slavonië zal toenemen en mogelijk resulteren in een grotere (misschien totale) exodus van Serviërs uit deze regio. Een aanzienlijk aantal van deze nieuwe golf vluchtelingen zal in de RS en in Kosovo terecht komen en hier zorgen voor nieuwe spanningen.

Westerse landen

De 350.000 personen tellende Kosovo Albanese diaspora in West Europa zullen waarschijnlijk de straat op gaan om voor hun volksgenoten in Kosovo te demonstreren. Bovendien zullen ze gezelschap krijgen van nieuwe aantallen vluchtelingen, die indirect West-Europa zullen bereiken. Met name in Duitsland en Italië zal mogelijk lokaal veel verzet ontstaan tegen de stroom vluchtelingen en de roep om militair ingrijpen snel toenemen.

Scenario's

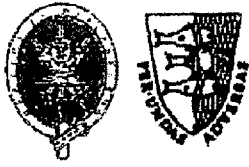
Essentieel bij het Kosovo-conflict lijkt de opstelling van de Servische autoriteiten. Daarom zijn in grote lijnen twee scenario's denkbaar:

1. **Formeel Servisch aanbod voor autonomie.** Het Milosevic-regime toont zich onder internationale (met name Russische) druk bereid tot een vergaand autonomie-aanbod. De internationale gemeenschap slaagt erin om beide partijen (inclusief het UCK) aan de onderhandelingstafel te laten plaatsnemen. Milosevic wordt in de gelegenheid gesteld om de zaak 'te verkopen' aan het Servische volk. De vredesregeling wordt door middel van internationale presentie (waarnemers ?) bewaakt.
2. **Veenbrandscenario.** Hoewel een matig strateeg is Milosevic een doorgewinterd tacticus. Onder voortduring van de internationale bemiddelingspogingen blijft hij hervatting van de dialoog en (beperkte) autonomie aanbieden, wat de Albanese afwijzen. Dit alles gaat gepaard met een voortduring van het 'low-intensity warfare.' Zo lang de situatie niet compleet uit de hand loopt, zal steun voor internationale gewapende interventie uitblijven. Eerst na het optreden van een zekere vermoeidheid bij beide partijen is de kans op overleg groter. Het gevaar blijft bestaan dat het UCK door provocaties tracht Kosovo op de internationale agenda te houden. Het escalatiegevaar is in dit scenario nadrukkelijk aanwezig.

Gezien de huidige geweldsspiraal is het op dit moment de vraag of een eventueel Servisch autonomie aanbod nog volstaat. De huidige geweldsspiraal is namelijk in het voordeel van de Albanese en het UCK is voornamelijk een onberekenbare factor. De verzetsorganisatie weigert zich te onderwerpen aan het gezag van Rugova en dreigt de strijd voort te zetten totdat totale onafhankelijkheid is bereikt. Het is bovendien twijfelachtig of de Serviërs het UCK aan de onderhandelingstafel zullen accepteren. Zolang het UCK niet onder (internationale) controle gebracht kan worden, moet rekening gehouden worden met het **veenbrandscenario**. De geweldsspiraal zal aanhoudende media-aandacht voor de gebeurtenissen tot gevolg hebben en de internationale gemeenschap (NAVO) min of meer de regio 'binnenzuigen' (Bosnië-scenario). Internationale juridische hindernissen zullen op den duur (door bijvoorbeeld internationale erkenning van Kosovo) overwonnen worden. Naarmate het conflict langer duurt, zal bovendien het moment dichterbij komen dat onafhankelijkheid onder ogen moet worden gezien, met alle volkenrechtelijke en politieke implicaties vandien.

Conclusie

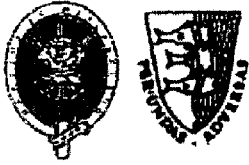
Terwijl het politiek gezien voor Milosevic op korte termijn noodzakelijk is geweld te gebruiken in Kosovo, is het op de lange termijn onmogelijk voor de Servische autoriteiten om de Albanese in Kosovo te blijven onderdrukken. De huidige geweldsspiraal in Kosovo staat echter tot nu toe een fundamentele dialoog in de weg. Ondanks aanwijzingen voor een Servische bereidheid tot één of andere vorm van autonomie, is daarnaast een formeel aanbod uitgebleven, waarbij men zich verschuilt achter het 'Albanese terrorisme.'

Aan Albanese zijde heerst politieke verdeeldheid en is men nog altijd niet bereid om de eis tot onafhankelijkheid bij te stellen. Hierbij verwijst men naar het 'Servische staatsgeweld.' Het UCK is daarnaast als politieke factor verschenen op het toneel. De verzetsorganisatie weigert zich vooralsnog te onderwerpen aan het gezag van Rugova en verklaart te blijven vechten totdat het einddoel van totale onafhankelijkheid is bereikt.

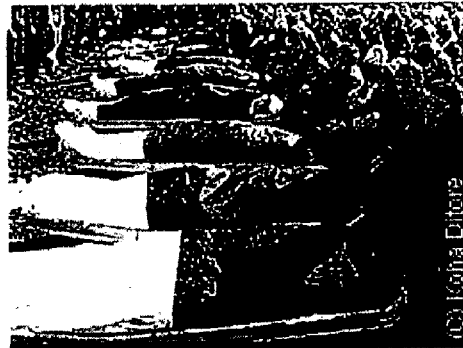
Gezien de onmogelijkheid de geweldspiraal te doorbreken en het gebrek aan politieke controle over het UCK moet rekening worden gehouden met een verdere escalatie van het Kosovo-conflict en moet er rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat de internationale gemeenschap op termijn door de publieke opinie (media-factor) Kosovo 'binnengezogen' wordt.

Bijlage A: Belangrijkste gebeurtenissen

De gebeurtenissen in Kosovo zijn in 1998 in een stroomversnelling gekomen. In een reactie op het toenemend aantal aanslagen van het UCK, lanceerden de Servische autoriteiten eind februari/begin maart met speciale politietroepen een **groot offensief in de Drenica-regio**, waarbij met name in de dorpen Srbica, G. Klinja en Lausa met excessief geweld werd opgetreden. Het Servische optreden resulteerde in tientallen doden en had een oplopende spiraal van geweld tot gevolg. Het UCK intensiveerde haar aanslagen op Servische (en collaborerende Albanese) doelen en zocht in toenemende mate de publiciteit. In de belangrijkste steden van Kosovo werden door de belangrijkste Albanese politieke partij LDK protestdemonstraties georganiseerd, waarvan enkele met geweld werden uiteengejaagd. In de hoofdstad Pristina werd dagelijks gedemonstreerd. Over het algemeen kan worden gesteld dat de Servische autoriteiten zich ten opzichte van de aanhoudende demonstraties terughoudend hebben opgesteld. Ten gevolge van het oplaaiend geweld, kwamen de eerste vluchtelingenstromen op gang, maar deze bleven vooralsnog binnen Kosovo. Daarnaast was er sprake van een toenemende organisatie en bewapening van de lokale Serviërs.

Op maandag 9 maart kwam de **Contactgroep** in spoedzetting bijeen, maar het kostte grote moeite om de steun van Rusland te verwerven voor een gezamenlijk standpunt. Uiteindelijk werd afgezien van de dreiging van militair ingrijpen en werd besloten tot het instellen van een wapenembargo, stopzetting van investeringen en bevrozing van de buitenlandse financiële tegoeden van Belgrado indien de Servische speciale politietroepen niet werden teruggetrokken en de dialoog met de Albanese hervat.

Het besluit van de Contactgroep werd aan de VN-Veiligheidsraad overhandigd en VS-gezant Gelbard reisde naar Belgrado om het besluit aan president Milosevic mede te delen. Deze verklaarde zich bereid tot hervatting van de dialoog, mits de Albanese hun onafhankelijkheidseis opgaven en afzagen van geweld.

In een relatief gespannen sfeer, vonden vervolgens op 22 maart de **'schaduwverkiezingen'** in Kosovo plaats, gedoogd door de Servische autoriteiten. Doordat de voornaamste politieke tegenstanders van de Rugova zich hadden teruggetrokken, werd deze vrij eenvoudig in zijn ambt herkozen. Zijn partij (LDK) verkreeg ook de meerderheid van de zetels in het Kosovo 'schaduwparlement.' Tot dusver is er echter geen nieuwe 'schaduwregering' gekozen, maar heeft Rugova een speciaal adviseursteam (G-15 genaamd) samengesteld uit vooraanstaande Albanese politieke vertegenwoordigers. De G-15 bestaat uit zowel politieke medestanders als politieke tegenstanders van Rugova, alsmede onafhankelijke politici.

De Servische regering stuurde onmiddellijk na het aanbod van federaal president Milosevic een **speciaal onderhandelingsteam** naar Pristina en nodigde de Albanese politieke leiding uit voor gesprekken over minderheidsrechten en oppervlakkige autonomie. Door de voortdurende Servische geweld en het niet terugtrekken van de speciale politietroepen weigerden de Albanese echter om aan te schuiven aan de onderhandelingstafel. De Albanese toonden zich wel bereid tot onderhandelingen op het federaal niveau (in plaats van met de Servische regering), mits de Servische

BIJLAGE A

speciale troepen teruggetrokken werden en er sprake was van internationale bemiddeling bij de gesprekken.

Op 23 maart werd daarnaast in Belgrado een **nieuw onderwijsakkoord** gesloten tussen Servische en Albanese onderhandelaars. Dit akkoord was in feite een hernieuwing van het reeds op 1 september 1996 tussen Rugova en Milosevic gesloten, maar door de Serviërs nooit geïmplementeerde onderwijsakkoord. Het hernieuwde onderwijsakkoord voorzag in een geleidelijke teruggave van het gros van de faculteiten van de universiteit van Pristina aan de Albanese. De Servische universiteitsinstellingen verzetten zich, maar konden niet voorkomen dat de overdracht (na vertraging) daadwerkelijk plaatsvond. De gebouwen van de faculteiten waren door de Servisch studenten voorheen echter wel grondig leeggeruimd en 'verbouwd.'

Gedurende de maand april was er **intensief diplomatiek verkeer** (met name van Amerikaanse en vooraanstaande Europese gezanten en diplomaten), waarbij met name Belgrado, Pristina, Tirana en Skopje werden bezocht. De partijen weigerden echter vooralsnog om water bij de wijn te doen en waren ogenschijnlijk meer bezig met versterking van hun eigen interne positie dan met de Kosovo-crisis. Zo werd eind maart in Belgrado een nieuwe Servische regering samengesteld en bereidde het Albanese G-15 team een gezamenlijk onderhandelingsplatform voor. De internationale druk had Milosevic overgehaald om een nationaal referendum te houden met als inzet de vraag of internationale bemiddeling in de Kosovo-kwestie acceptabel was voor de Servische bevolking. Inmiddels hielden de dagelijkse vreedzame demonstraties in Pristina nog altijd aan. Op 23 april werd in Servië het **referendum** gehouden en geheel naar verwachting wees 95% van de Servische bevolking (opkomst van 73%) een dergelijke internationale bemiddeling af. Het referendum maakte internationaal weinig indruk en werd over het algemeen gezien als een poging van Milosevic om zijn positie te versterken.

Het geweld in de regio zette echter een streep door de internationale hoop op een fundamentele dialoog. Met name in de grensstreek was eind april/begin mei sprake van ernstige gewelddadigheden. Terwijl het federale leger (VJ) trachtte **grensinfiltraties** vanuit Albanië (en in minder mate Macedonië) tegen te gaan, hield de speciale politie (lokaal gesteund door materiaal van de VJ) de belangrijkste doorvoerwegen in het gebied vrij. Het geweld spitste zich in deze tijd met name toe in de plaatsen

Decani, Djakovica, Prilep en in mindere mate in de Srbica-regio. Het doel van de gecombineerde VJ-politieacties was het doorsnijden van UCK-aanvoerlijnen naar centraal Kosovo.

De voortzetting van de Servische speciale politie acties zette de internationale diplomatieke inspanningen in een nog hogere versnelling. De roep om betrokkenheid van de NAVO werd groter en de Contactgroep stelde op 29 april een ultimatum aan Belgrado (aflopend 9 mei). Rusland wees sancties jegens de FRJ echter af. Begin mei werden wederom diplomatieke pogingen ondernomen

om een dialoog op gang te blijven. Pas nadat de Amerikaanse gezant Holbrooke (vergezeld van Gelbard) bezoeken bracht aan Milosevic, kwam er verbetering in de situatie. Zijn inspanningen hadden uiteindelijk op 15 mei een **ontmoeting in Belgrado tussen Milosevic en Rugova** tot gevolg. Deze ontmoeting zou moeten worden voortgezet met een wekelijks overleg tussen delegaties van beide partijen in Pristina. Zowel Milosevic als Rugova werden in hun eigen kamp ernstig bekritiseerd door hun politieke tegenstanders. Onder andere stapten enkele politieke tegenstanders van Rugova uit het G-15 team. De ontmoeting had echter wel tot het gevolg dat de internationale sancties jegens

BIJLAGE A

de FRJ, weer op de helling kwamen te staan. Op 18 mei werd het verbod op investeringen in de FRJ door de Contactgroep opgeschort.

Het UCK had zich inmiddels hersteld van haar nederlagen en verplaatste de strijd wederom naar centraal Kosovo. De meldingen over aanslagen op Servische doelen nam aanmerkelijk toe en in toenemende mate slaagde het UCK erin om de doorgaande wegen in het gebied (tenminste tijdelijk) af te sluiten. Ook was er steeds meer melding van ontvoeringen van Serviërs door het UCK. Het UCK-optreden had vanzelfsprekend weer Servisch politiegeweld in de grensstreek en centrale regio tot gevolg.

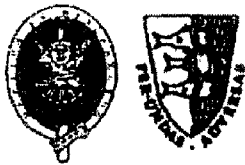
Tengevolge van het aanhoudend geweld was er wederom een **vluchtelingenstroom** op gang gekomen, (ditmaal wel grensoverschrijdend naar Albanië en Montenegro), en liep de spanning tussen Belgrado en Tirana op. Ook in Macedonië was een oplopende spanning waarneembaar in de vorm van grote demonstraties en grensincidenten. Daarnaast kwam binnen de FRJ de relatie tussen de federale autoriteiten en de deelrepubliek Montenegro onder spanning te staan. Tengevolge van het aanhoudend geweld braken de Albanezen op hun beurt de onderhandelingen met de Serviërs af, nog voordat deze goed en wel begonnen waren. Op 4 juni nam de EU de sancties van de Contactgroep over en stelde eveneens een investeringstop tegen de FRJ in. Op 10 juni nam de Amerikaanse regering eenzelfde beslissing. De Montenegrijnse deelregering ondernam intussen met succes pogingen om uitgezonderd te worden van de sancties.

Terwijl het wederzijdse geweld voortduurde nam de druk op de NAVO wederom toe. Terwijl er in de West-Europese hoofdsteden en Washington bereidheid was tot ingrijpen wees Rusland elke vorm van militaire interventie af. Tesamen met China werd hierdoor een VN-resolutie onmogelijk. Begin juni werd echter toch besloten tot het zenden van een waarschuwingssignaal aan Belgrado door het organiseren van een **luchtoefening boven Macedonië en Albanië** in het kader van het PFP-programma. Terwijl Albanië maar al te graag medewerking verleende (Tirana had eerder al om inzet van NAVO-grondtroepen gevraagd), leverde toestemming van de Macedonische regering meer problemen op. De opstelling van de Macedonische regering had te maken met het voorkomen van een precedent (volgende keer ingrijpen in Macedonië?), niet willen provoceren van een belangrijke noordelijke buur en verzet van de Macedonische nationalisten. Uiteindelijk werd slechts toestemming verleend tot gebruik van het luchtruim en niet van Macedonisch grondgebied. Op 10 juni hadden de Albanezen inmiddels besloten hun dagelijkse demonstraties in Pristina stop te zetten. Hun doel: internationalisering van de Kosovo-kwestie was immers bereikt. De Russische president Jeltsin probeerde de druk op de ketel te verlichten door Milosevic op 11 juni uit te nodigen voor een gesprek in Moskou. Op 13 en 14 juni werd vervolgens zonder incidenten de luchtoefening gehouden.

Op 16 juni vond het **bezoek van Milosevic aan Moskou** plaats. Na afloop werd een gezamenlijke verklaring voorgelezen, waarin Kosovo als een interne Servische kwestie werd bestempeld. Hij toonde zich bereid tot onderhandelingen mits het UCK haar acties op zou schorten. Daarnaast beloofde hij toegang voor een diplomatieke waarnemingsgroep tot Kosovo. Op 21 juni arriveerde de Russische plaatsvervangend minister van Buitenlandse Zaken, Nikolay

Afanasyevskiy, in Belgrado om te proberen vooruitgang in de kwestie te brengen. Na afloop van zijn gesprekken met de Servische autoriteiten riep hij op tot stopzetten van het UCK-geweld als voorwaarde voor de terugtrekking van de Servische politie-eenheden. Ook Holbrooke hervatte zijn diplomatiek offensief. Hij sprak met Milosevic, Rugova en Albanese oppositieleiders en had vrij onverwacht een opzienbarende ontmoeting met vermeenhet UCK-leiders. Steeds openlijker ijverde hij voor deelname van het UCK aan de onderhandelingen, zei het onder politieke vertegenwoordiging door Rugova.

BIJLAGE A

Eind juni deed het UCK wederom van zich spreken. De verzetsbeweging concentreerde haar acties in **Kijevo** en Obilic. De eerste was bedoeld om de weg Pristina-Pec te blokkeren, terwijl de actie in de omgeving van Obilic bedoeld was ter vermeerstering van de **Belacevac-mijnen**, welke voorziet in brandstof voor de energiecentrales van Kosovo. Begin juli braken de Serviërs het UCK-verzet in de omgeving van de Belacevac-mijnen gebroken en doorbraken op 3 juli het UCK-belegering van Kijevo. Op 4 juli werden enkele oorden langs de weg Pristina-Prizren 'gezuiverd' van UCK-strijders. De Servische strijdkrachten hertelden hierdoor hun operationele handelingsvrijheid en brachten het UCK enkele ernstige slagen toe. De meldingen over UCK-acties ten noorden van de weg Pristina-Tito Mitrovica en ten oosten van de weg Pristina-Prizren (Urosevac-regio) nemen inmiddels echter toe.

Begin juli stemden Holbrooke en Afanasyevski hun activiteiten op elkaar af en voerden intensief **pendel-diplomatie** met de Servische en Albanese vertegenwoordigers. Na afloop verklaarde Holbrooke uitsluitend heil te zien in herstel van de autonome status voor Kosovo. Hij legde overigens de schuld van het gebrek aan succes bij Milosevic. De leiding over de onderhandelingen is inmiddels overgedragen aan de Amerikaanse ambassadeur in Macedonië, Christopher Hill.

Op 6 juli is inmiddels de (door Milosevic in Moskou toegestane) **diplomatieke waarnemersgroep** vertrokken naar het kantoor van de Amerikaanse missie in Pristina. De waarnemersgroep is samengesteld uit diverse ambassadeurs van landen van de Contactgroep, Oostenrijk (EU-voorzitterschap) en Polen (OVSE-voorzitterschap). Er is echter formeel geen gezamenlijke structuur afgesproken. Het Amerikaanse personeel rapporteert aan hun eigen ambassade, terwijl het Europese personeel opereert in een ECMM-look alike operatie zonder formele ECMM status.

Op 8 juli riep de Contactgroep opnieuw op tot een staakt het vuren en een herziening van de status van Kosovo.

Bijlage B: Militaire toestand en krachtsverhoudingen

Federale Leger (VJ)

Het 3e VJ-Leger, bestaande uit het **52ste Pristina Korps** en het 21ste Nis Korps, is verantwoordelijk voor Kosovo. Van dit leger is het 52ste Korps betrokken bij het conflict met onder andere 52 MP Bataljon (Pristina) en eenheden van 243 Mechinfbrig (Urosevac). Mogelijk is ook 3 MP Bataljon (Nis) betrokken. Het Pristina Korps beschikt over 12.000 man, 221 tanks, 218 pantservoertuigen en 437 stukken geschut. De eenheden zijn grotendeels parate eenheden. Een groot aantal eenheden bevindt zich op dit moment buiten haar vredeslocaties. Naast eenheden van het 52ste Pristina Korps is er de laatste tijd ook sprake van betrokkenheid van het **Special Forces Korps** (met haar 72ste Special Forces Brigade en 63ste Luchtlanding Brigade), hetgeen rechtstreeks onder het federale Ministerie van Defensie valt. Naast bovengenoemde reguliere VJ-eenheden zijn in de regio ook nog vier **grensbewakingbataljons**, die zijn betrokken bij de gevechten. Dit zijn 51 (Pec), 53 (Djakovica), 55 (Prizren) en 57 (Urosevac). De sterkte van de grenstroepen is slechts 1200 man en de eenheden zijn over het algemeen gebonden aan vast waarnemingsposten aan de grens. Ondanks de afwezigheid van politieke sanctiëring van de inzet van de VJ neemt de lokale samenwerking met de politie-eenheden toe.

Speciale politie-eenheden

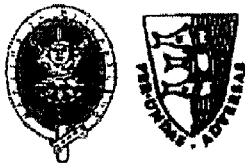
Er kunnen vier soorten politie-eenheden worden onderscheiden:

1. **Normale politie eenheden** (MUP-Policija). Deze eenheden handhaven de rechtsorde, doen verkeerscontroles e.d. Zij dragen blauwe uniformen en zijn alleen bewapend met een pistool.
2. **Oproerpolitie eenheden** (Milicija). Deze eenheden zijn verantwoordelijk voor de binnenlandse veiligheid. Zij dragen blauw-zwarte tijgerstreep gevechtsuniformen, met scherp (kogelwerende) vesten en een helm. Zij zijn bewapend met pistoolmitrailleurs, pistolen en de wapenstok. Zij worden beter betaald dan de normale politie en zijn over het algemeen loyaal aan Milosevic. De Milicija beschikt verder over pantservoertuigen en mortieren.
3. **PJP**. Speciale politiebrigade (gevechtseenheden) van de MUP. Zij dragen een iets lichter gekleurde versie van het uniform van de Milicija, voorzien van een mouwembleem met opschrift PJP. De bewapening bestaat uit pantservoertuigen, mortieren, pistoolmitrailleurs, sluipschuttergeweren en pistolen. Bovendien staan enkele helikopters tot hun beschikking.
4. **SAJ**. Speciale anti-terreureenheden van de speciale politiebrigade. Uiterlijk onderscheiden zij zich door een lichtgekleurd scherfvest, dat over een groenblauw gevechtsuniform wordt gedragen. Zij hebben een mouwembleem met het opschrift SAJ en daarboven de vlag van Joegoslavië. Zij zijn waarschijnlijk licht bewapend en het moreel is zeer hoog.
5. **JSO**. Speciale antiterreureenheid van de staatsveiligheidsdienst (RDB). Van deze eenheid is weinig bekend, maar zij hebben een hoog moreel en beschikken over snel Toyota landcruisers.

De totale sterkte van de politie-eenheden wordt geschat op 8.000 man, met 75 pantservoertuigen en 250 stuks artillerie/mortieren.

UCK.

Ushteria Clirimtare e Kosovo. Over de commandostructuur van het UCK is niet veel bekend. De groep wordt intern door een harde kern geleid zonder dat er aanwijsbare banden zijn met de schaduwregering van Kosovo. De sterkte wordt geschat op 1500-2000 man en daaromheen 5000-10.000 'vrijwilligers'. Het UCK embleem is de Albanese zwarte tweekoppige adelaar op een rode ondergrond met de letters UCK en de omschrijving daarvan. Door wapenleveranties uit Albanië heeft het UCK de beschikking over mortieren, lichte machinegeweren, handvuurwapens en munitie. Onbevestigde berichten wijzen op de aanwezigheid van draagbare anti-luchtdoelsystemen bij het UCK. De acties van het UCK worden vanuit de hoofdstad Pristina aangestuurd en op lokaal niveau verder uitgewerkt. Verspreid over Kosovo heeft het UCK steunpunten voor logistieke ondersteuning, opvang voor gewonden en schuilplaatsen. Enkele commandanten van het UCK zijn voormalige officieren uit het JNA (het voormalige Joegoslavische Volksleger). Mogelijk heeft het UCK opleidingskampen in Albanië. Concrete gegevens hierover zijn echter niet voorhanden.

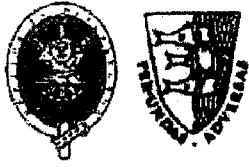
BIJLAGE B

Actuele situatie

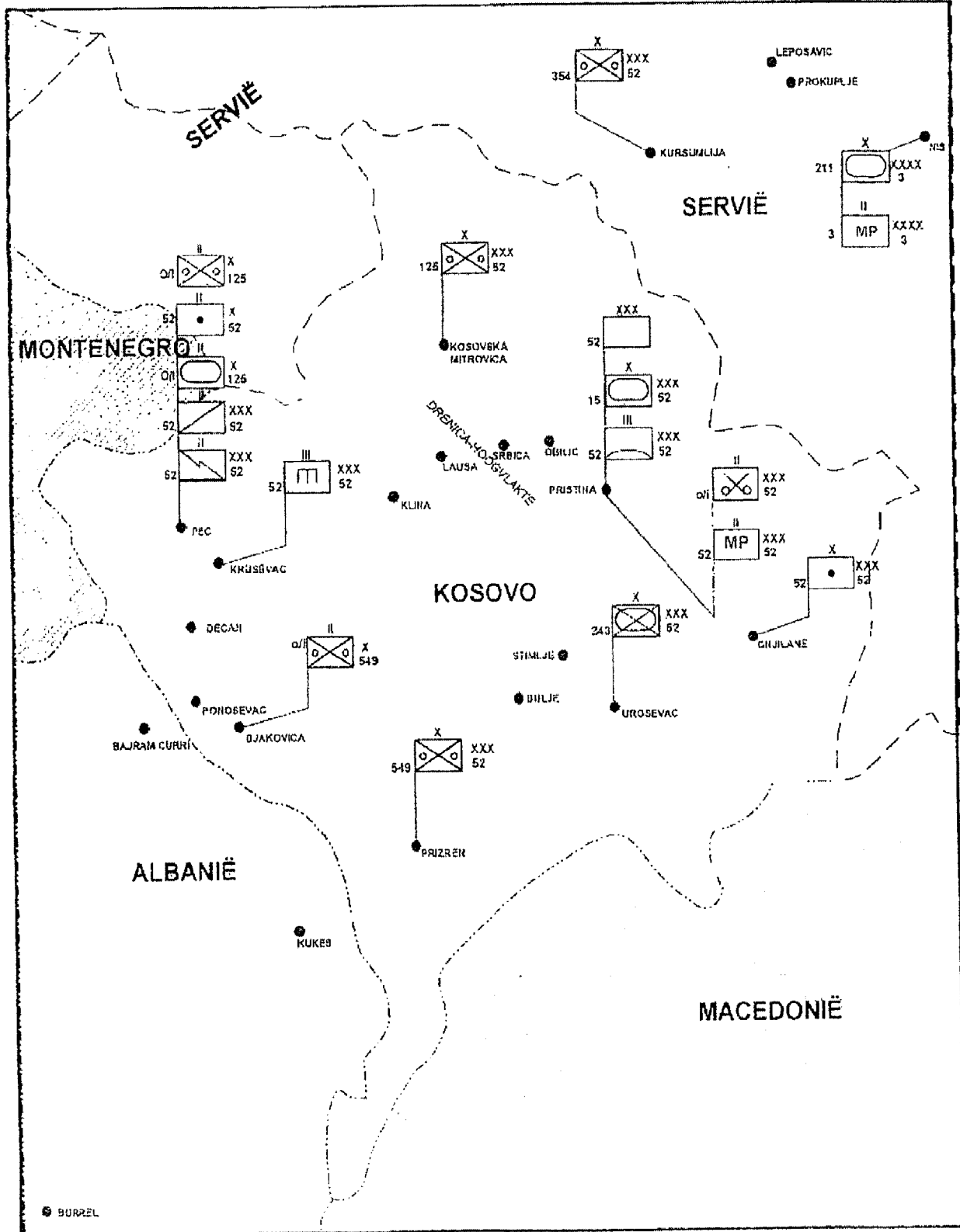
De bezetting van de **Belacevac-mijn**, en pogingen van het UCK de mijn te verdedigen wijken af van de tot dan toe gehanteerde tactiek (overrompelingsaanval met onmiddellijk volgende terugtocht). Met de herovering door MUP is de aanvoer van brandstof voor de electriciteitscentrale in Obilic, die Kosovo en een deel van Macedonië van stroom voorziet, voorlopig zeker gesteld. Het UCK heeft inmiddels de belegering van **Kijevo** hervat.

Het **vliegveld van Pristina** wordt beveiligd door luchtafweer van 15 Tkbrig uit Pristina en elementen van 311 SA-6 Brigade. Eenheden van 243 Mechinbrig, aangevuld met eenheden van **549 Motinbrig** zijn nog steeds ontplooid in het gebied tussen **Stimlje en Dulje**, maar zouden inmiddels ook posities hebben ingenomen ten noorden van **Suva Reka**, langs de weg Prizren-Pristina, met als doel de weg Pristina-Prizren effectiever te beveiligen. In **Pec** is een grote politiemacht geconcentreerd en is de afgelopen tijd hevig gevochten. In de regio Djakovica-Pec is het MUP zo'n 800-1000 man sterk. Leden van de JSO zijn waargenomen in **Decani**.

De doorgaande wegen door de Drenica Hoogvlakte worden door het UCK beheerst en zij pleegt daar regelmatig aanslagen. Pec is vanuit Pristina alleen nog via de noordelijke route te bereiken (langs Mitrovica en door Montenegro) of via de zuidelijke route (via Prizren en Djakovica). De zuidelijke route loopt echter via de Crnoljevo-pas, waar het UCK regelmatig actief is. Het UCK kan hier met weinig middelen effectief optreden tegen bevoorrading, danwel versterking of aflossing.

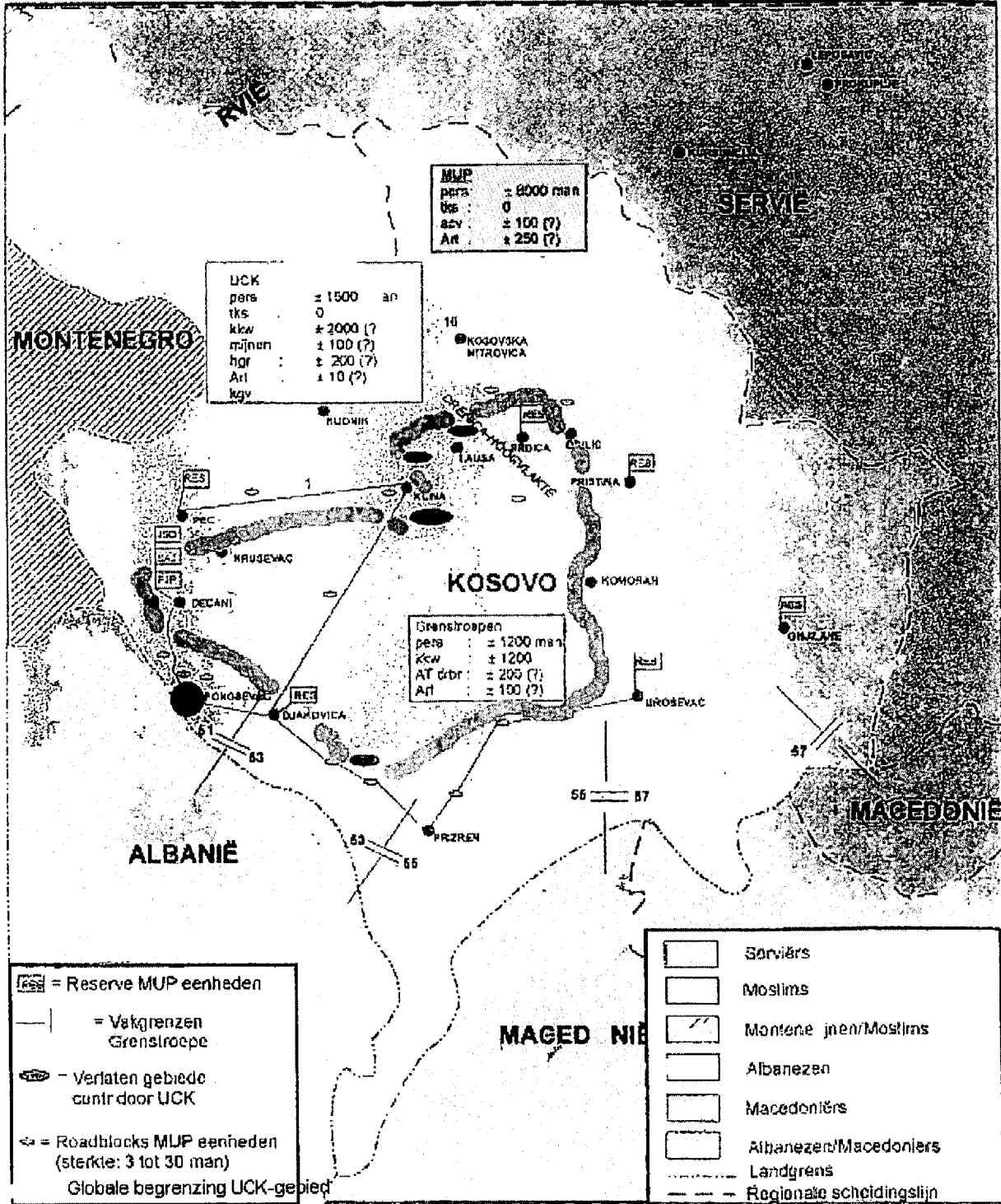
52 Pristina korps (elementen van 3 Leger)

1. Vojno-Geografski 7 (29. 01. 84)

M N V

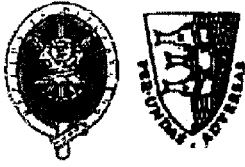

Bijlage C: Gevolgen voor de regio

Vluchtelingen: Tot dusver is een geschat aantal van 60.000-75.000 mensen op de vlucht gejaagd. (Albanezen geven het getal 130.000). Het gros hiervan betreft interne vluchtelingenstromen. In Noord-Albanië zijn volgens internationale hulporganisaties 10.000 tot 11.000 vluchtelingen aangekomen, voornamelijk afkomstig uit de Decani-regio. Het overgrote deel van de vluchtelingen wordt opgevangen in en rondom de plaatsen Bajram Curri en Tropoje (Noordoost Albanië, een lastig bereikbare en bovenal straatarme regio). De inwoners uit de Drenica-regio vluchten meer richting Montenegro (Rozaje, ongeveer 11.000) en in mindere mate naar de Sandzak (Novi Pazar) of Bosnië (Gorazde, Sarajevo, enkele honderden). Aantallen zijn moeilijk te controleren. Enkele duizenden Servische inwoners van Kosovo zijn gevlucht richting Servië en Montenegro. De laatste weken zijn de vluchtelingenstromen aanzienlijk verminderd.

Doden en gewonden: Servische bronnen geven het getal van 161 doden (97 burgers en 82 "terroristen"). Onafhankelijke bronnen spreken van 250 doden sinds februari 1998, oplopend tot 300.

Materiële schade: Albanese bronnen spreken van een schade DM 1 miljard, meer dan 4.000 huizen beschadigd en 815.000 m² grond beschadigd.

Bijlage D: Regionale verspreiding Albanezen

